

сохранению национального богатства и вовлечению земельных участков в оборот и с другой - целенаправленный процесс, связанный с повышением эффективности использования земель, направленный на социально-экономическое развитие региона.

Ключевые слова: сельскохозяйственное производство, управление земельными ресурсами частная собственность на землю, использование пашни, эффективное использование земель, крестьянские хозяйства.

D.K. Molzhigitova

MAIN DIRECTIONS AND PROBLEMS FOR IMPROVING OF MANAGEMENT OF LAND RECOURCES

Regional land resource management represents on the one hand activity of government bodies, solving a problem on saving national resources and involving plot of land in turnover and on the other hand purposeful process, connecting with increasing of the efficiency of using land, aimed at social economic development of region.

Key worlds: land use, agricultural production, private ownership of land, the use of arable land, efficient use of land, farms

ӘОЖ 347.77.043

Мукамеден Д.

Қазақ ұлттық аграрлық университеті

ПАТЕНТТІК ҚОРҒАУ ӘДІСІ ЖӘНЕ ҚАЗАҚСТАННЫҢ ПАТЕНТТЕУ ЖҮЙЕСІНІҢ АЛАТЫН ОРНЫ

Андатпа

Бұл аталған мақалада патенттің ерекшеліктері, оның маңызы, патенттік құқықтық рәсімделудің заңдағы бөлшектенген процедурасы көрсетілген. Патенттеудің мақсаты өнертабыстың ашылу дәрежесін, белгілі аумаққа сай маманның патент мазмұнын оқып соған байланысты кіретін техникалық шешімдерін қарастырады.

Кілт сөздер: Патенттік құқық, Патент туралы заң, мекеме, келісім-шарт, монополия.

Экономикалық және құқықтық патенттің рөлі туралы көптеген тұжырымдар әдебиеттерде келтірілген екі жүз жылдық өмір сүруі бар патенттік қорғау формасының техникалық шығармашылығы негізінде қаланды.

Осылайша, патентті арыз туралы құжат және келісім шарт ретінде бағаланады. Патенттік негізде қаланған құқық мемлекеттік құқықпен арызданған деп аталады. Бірақ мұндай қарым-қатынастық көзқарасы әрқашан бірдей және патент иеленуші өз кезегінде мемлекет үшін пайда тигізуі қажет. Арызға жауап ретінде патент иеленуші мемлекет пен қоғамға, көп уақыт бойы белгісіз болған өзінің өнертабысын ашады. Бұл біркелкілік патентті келісім шарт негізінде талқылауға мүмкіндік береді, ол қорғау құжатында емес патенттік заңда бекітілген.

Патенттік түсінік монополиялық және объекті өндірістік жекешелендіру ретінде кеңінен таралған. Патент иеленуші өзінің өнертабысын қолдануға жекелік құқыққа ие, монополиялық құқықтың зат иеленуші құқығымен ұқсастығы осында. Бұл объекті басқарушы тұлғаның рұқсатынсыз қолдану заң бұзушылық болып табылады. Ескере

кететіні, патенттік монополия жеке өндіруші монополизмі мен белгіленген аумақтағы жылу мен электр энергия сияқты кең түрде таралмаған.

Патент иеленуші бұрын соңды қолданыста және қоғамға белгісіз болмаған түрді монополизациялайды. Патент иеленушінің монополдік құқығы шығармашылықты және жаңа тауардың құрылуын стимулдайды, сондықтан патенттік монополия рыноктың экономика үшін өтімді және қалулы болып табылады [1].

Патенттің көрсетілген ерекшеліктері оның маңызды, патенттік құқықтық рәсімделудің заңдағы бөлшектенген процедурасы болып табылады. Патенттеудің мақсаты өнертабыстың ашылу дәрежесін, белгілі аумаққа сай маманның патент мазмұнын оқып соған байланысты кіретін техникалық шешімдерді қарастырады. Бұл көрсетілген монополия үшін төлем болып табылады. Өнертабыс барлық еріктілер үшін патент мазмұнының публикация түрінде немесе патент және патенттік өтініш ретінде беріледі. Бірақ патент алу мүмкіндігін жалпыға ортақ ереже ретінде қарастыруға болмайды. Осылайша 24, 25-баптарда көрсетілгендей өнертабысқа патент берілмейді, егер де сол автор жұмысының мемлекеттік, кооперативтік, қоғамдық бірлестік, ұйым мен мекеме тапсырмасы бойынша немесе авторға сондай ұйымдардан көмек көрсетілген жағдайда. Шетелдік тұлғамен біріккен өнертабысқа совет азаматына патент өзге түрде берілген, сондай авторлық куәлік иесіне берілетін құқық пен жеңілдіктер болды [2, С. 42].

Объект түріне байланысты патенттік қорғаудың өзіндік дискриминациясы болды. Саяси түсінікке байланысты саяси өндірістің қайталанбас жақсы жағдайын жасау үшін 25-бапта бекітілген, тек авторлық куәлікке (патентке емес) тағайындалған, химиялық жолмен алынған, дәрілік заттар, профилактикалық әдістер, диагностика немесе адамдар сырқаты мен жануарларды емдеу.

Социалдық жүйе қалауының көп бөлігі шаруашылық қорғау құжаттарының өндірістік үлгіні авторлық куәлікке бағыттау болды, «өнертабысты мойындау, өнертабыстың өркендеуі, өнертабысқа авторлық, мемлекеттің өнертабысқа деген шектелген құқығы» анық дәлелі.

Автор қызығушылығы өнертабысты шығару мен қолданудағы төлемді, пайданы, мемлекет ішінде өнертабысты іске асыру мен оның шет елге сатуы көзделді.

Жоғарыда белгіленген патент ерекшеліктері келесідей патенттік қорғаудың түгелдей дерлік құжаттарды көрсетеді:

- қорғалатын объектің шектелген ортасы;
- патенттік құқықтың пайда болуының ерекше процедурасы; патент иеленушінің комплекстік құқығының бекітілуі, сондай-ақ объекті қолдану құқығының бекітілуі;
- уақытша және территорияльды мінезді құқықтың іске асуы (қорғау құжаты);
- ерекше құқықтың заңды мүмкіндігінің шектеулігі.

Айта кетейік, негізгі патенттік форманың өндірістік қорғау аспектісі біздің елдің заңында толық түрде көрсетілген.

Сонымен бірге Қазақстанның патенттік жүйесі көп түрде айқын және келесідей аспектілерге толығырақ тоқтаған жөн.

Көп жағдайда Қазақстанның патенттік жүйесі келесідей көрсеткіштермен сипатталады:

- а) қорғалатын объектің шектелген ортасы.

Көптеген ойлар бойынша патентпен кез-келген жаңа ойларды қорғауға болады, ғылым мен техниканың жетістігі, бизнестік ұйымдық шешімдердің сәтті болуы және т.с.с, бірақ, бұл қателік, өйткені патент тек қатаң түрдегі анықталған ортадағы объектке беріледі.

Қазіргі уақытта үш объекті айтуға болады регистрациялық куәлікті растайтын құқықтық тауар белгісі, тауар атауының шығу орны және интегралдық микросхеманың топологиясы, осының барлығын ҚР-ның патенттік жүйесіне жатқызуға болады.

б) патенттік құқықтың пайда болуының ерекше процедурасы.

Патенттік объектің айқындалуы өзіндік техникалық түрлі қиындықты шешімдерді қабылдайды, бірақ ерекшелігіне қарағанда, авторлық құқықтың объектісінің анықтылығымен салыстырмалы түрде қайталанбалы [3, С. 28].

Бір уақыт ішінде бірнеше ғалымдар бір-бірінен тәуелсіз түрде бірдей емдеу әдісі мен дәрілік заттарды ойлап табулары әбден мүмкін. Мұндай жағдайлар нақтыланған тұлғаға нақты өнертабысы үшін қорғау құжатын эффективті түрде берудің түрлі жолдарын қарастырады. Міне, сондықтан патенттік процесс немесе өндірістік объектің патенттелуі ұзақ та, еңбек талап ететін кейбір баға бойынша бюрократиялық процесс болып табылады.

Схематикалық патенттеу процедурасын келесі түрде анықтауға болады: патенттеу ведомствоға өтініш түсіру - өтініш қабылдау бөлімдегі формальды экспертиза өнертабыс бөліміндегі экспертиза және пайдалы модельге қорғау құжатын беру туралы шешім-берілетін патент туралы басылым - патент иеленуші қолына қорғау құжатын беру.

Процестің жалғасып кетуі тікелей елде және өзге елде қабылданған патенттік жүйеге байланысты соңғы нәтижеде қорғау құжатын алуға немесе “мықты патент” алу деген түсінік қалыптасқан. Патенттеу жүйесі туралы сұрақтар біздің елде мемлекетіміз тәуелсіздік алған алғашқы күндерден бастап қолға алынған [4, С. 89].

Бірінші негіз бойынша авторлық және өтініштік жүйесін атап көрсетуге болады. Авторлық жүйе бойынша патент иеленуші өнертабыстың ғана авторы бола алады немесе құқық қабылдаушы, сондай-ақ автордың есімі міндетті түрде өтініш материалдарында көрсетілуі тиіс, егер ол арнайы түрде автор есімін жариялауды қаламаған жағдайды ескеретін болсақ. Мұндай жүйе мысалы АҚШ-та қабылданған.

Өтініштің жүйеде патент иеленуші болып бірінші өтініш беруші - автор, оған ешқандай қатысы жоқ (потенциалды инвестор, жоғары тұрған басқарушы, тұлға, авторлықты иемденіп алушы және т.с.с). Барлық Европа елдері, көптеген әлемнің басқа елдерінде, өтініштік жүйе қалыптасқан. Қазақстанда тыс қалған жоқ, өйткені КСРО кезінде де өтініштік жүйе болған.

Екінші негіз бойынша (патенттік экспертиза процесі), өтініштік, тексерілетін және аралық патенттік жүйесі кіреді, 1992 ж ҚР-на қандай экспертизалық жүйені таңдау туралы алдында мақсат болды [5, С. 112].

Әдебиеттер

1. Стратегия индустриально-инновационного развития РК на 2003-2015 гг.
2. Программа по формированию и развитию национальной инновационной системы Республики Казахстан на 2005-2015 годы. - Астана, 2005 – 42 с.
3. Мухамедьяров А. М., Инновационный менеджмент. – М: ИНФРА-М, 2006 г. – С. 28.
4. Хотяшева О. М., Инновационный менеджмент. – СПб.: Питер, 2007 г. – С. 89.
5. Барышева А. В., Инновационный менеджмент. – М.: Дашков и К, 2009 г. – С. 112.

Д. Мукамеден

МЕТОДЫ ЗАЩИТА ПАТЕНТА И ОБЩЕЕ ПОНЯТИЕ СИСТЕМЫ ПАТЕНТОВЕДЕНИЯ В КАЗАХСТАНЕ

В этой статье рассматриваются особенности, содержание патента и оформление прав на патент соответствии законодательством, рассматриваются цель патентования как способа получения дохода от творчества и содержание патента в определенной сфере деятельности и его техническое решение.

Ключевые слова: патентное право, закон о патентовании, организация, договор, монополия.

D. Mukameden

PATENT PROTECTION AND THE GENERAL CONCEPT OF PATENTING SYSTEM IN KAZAKHSTAN

This article discusses and content of patent and desing patent rights in legislation. The article discusses the purpose of patentins as a way to general income from creativity and content of the patent in a particul ar field of and its technical solution.

Keywords: Patent law, law on patents, Organization, contract, monopoly.

УДК 336.717

Несипбаева М.Т.

Казахский национальный университет им. Аль-Фараби

ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ ПЛАТЕЖНОЙ СИСТЕМЫ РК

Аннотация

В статье приводятся данные развития платежной системы РК. Подход основан на систематизации и сопоставлении информации развития платежной системы РК.

Ключевые слова: платежная система РК, банк, пластиковые карты, электронные деньги, безналичные расчеты, денежные средства, Национальный банк РК.

Введение

Осуществление коренных экономических преобразований в Казахстане не представляется возможным без создания полноценного финансово-банковского сектора экономики, функционирующего на рыночно ориентированных принципах. В свою очередь, одним из наиболее важных факторов развития финансовых рынков любой страны, имеющего непосредственное воздействие на эффективность функционирования экономики, является наличие бесперебойно действующей платежной системы, который бы обеспечивал хозяйствующим субъектам выполнение обязательств, складывающихся в рыночной экономике. Платежная система должна выступать в качестве прочного связующего звена между всеми субъектами экономической деятельности, тем самым, обеспечивая непрерывность производства и стабильность кругооборота товарно-денежных отношений. Быстрое и четкое осуществление платежей служит гарантией завершения операций на товарных и финансовых рынках, создаёт предпосылки для развития казахстанской экономики и привлечения иностранных инвестиций.

Целью работы является исследование перспективы развития платежной системы Республики Казахстан на современном этапе, в частности развитие карточной платежной системы Казахстана, проблем эффективности и целесообразности применяемых принципов реформирования национальной платежной системы страны, вопросов взаимодействия национальной платежной системы с международными карточными платежными системами, а также изучение проблем оптимизации и совершенствования организации системы безналичных расчетов на основе платежных карт.

Результаты исследований Платежная система - совокупность процедур и связанных с ними компьютерных сетей и программного обеспечения, используемых для